

Mezőgazdasági Népoktatás

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: egész évre 8 pengő. Az előfizetési és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Orsz. Egyesülete pénztárának Tűrkévére az 54.135 csekkszámán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
GYÖRFY GÉZA

Megjelenik minden hónap 15-én. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cegléd 2. Az Egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják. ::

A lap kiadásáért felel: Györfy Géza, Cegléd. — Kiadótulajdonos: a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete, Makó.

A pásztorok

mi vagyunk!... Gyűjtőnévbe foglaltam a megnevezést, hogy az fedje a valót. Ha gulyást, csikóst, kanászt, juhászt írtam volna, egyesek talán jogosan mellőzve éreznék magukat.

Pásztorok vagyunk! Vegyes, igen vegyes nyáj pásztorai, kétségbeejtően sovány, nagyon mételeyezett és bögöly járta legelők. Ez a nyáj még ma anélkül, hogy biztonságba tévedt volna, az áldozatos szeretetünk és keresztényi lelkeségünk magasztosságának szárnyán gyűjtött magára annyi tartalékot életrevalóul, hogy egészségesen, vígan áttelelhet.

Küzdelmes eredmény... de megvan. Megvan, mert félretettük még a furulyát is és helyette elővettük a magunk faragta üsztökét és szüntelenül írtottuk a dudvát, a gyomot, hogy helyén a jó, a nemes terjeszkedhessen. A cél érdekében mindentől megváltunk, még a fősegítőtársunktól, a pulitól is, mert hasznos munkájáért nincs már neki mit vetnünk, nincs vele mit megosztanunk. De amink még van, azt aztán nem is vetjük, de *osztjuk, szórjuk* két kézzel, bár ebből folyást több és több a sziklákra hull.

De tehetjük!... A mi *különleges* nevelői, oktatói lelkünk esodásán kiapadhatatlan tárháza színté követeli ezt a pazarló gazdálkodást a *porhüvelyecink rovására*.

Ha mégis kongatnunk kell a vészharangot, sivíttatnunk kell a szirénákat a legsötétebb éjben, mert a láthatárokon feltűnő pir, nem a hajnal pirja, hanem rejtve a föld alatt összeköpi-lődött feszítőerők vulkánikus kitörése. Kongatnunk kell, hogy ébresszük fel a lelkiismeret szavát és a keblekből elköltözött emberszeretetet visszaköltöztessük. Helyet kell neki ott szorítani, honnét az önző kapzsiság, a szeretetlenség, a részvétlenség kiszorította, ha másképen nem, hát a *belátásos önzéssel*.

Az orvostudomány a különféle fertőző betegségeket legtöbbször a betegséget előidéző baktériumokból előállított szérumokkal kezeli. Nagyrészt sikerrel. Igaz, hogy a beteg többé-kevésbé a betegsége folyamán lesoványodik, de megmenti a legjobban féltett értékét: az életét!... Betegek,

súlyos betegek vagyunk mi is *társadalmi és gazdasági berendezkedtségünkben, lelki és érzelmi megalapozottságunkban*. Éppen ezért a *tehetős társadalomnak* saját jól felfogott érdekében *kell a nyavalya szérumát kitermelnie*. Nem új felfedezésről, találmányról van szó, megvan az már réges-régen, csak élni kell vele: *a Krisztus hirdette felebaráti szeretet*... A ma embere halmozza a bűnöket önző kapzsiságában és főkevesztett élvezethajhászságában a természeti és az isteni törvények ellen s nem gondol rá, hogy a *sokat markolásnak kevés fogás a vége*. A természet törvényei pedig örökéletű törvények s az azok ellen elkövetett bűn, a bűnhődés csíráját hordozza.

A természet nem dolgozik nagy szélsőségekkel és ha vannak is ilyenek, mind amellet minden teremtményénél respektálja az *élet jogát*, addig és oly mérvben, míg az egyed vakmerően vissza nem él. Ezt azonban az ősi ösztöneire támaszkodó teremtmény nem teszi. Ki látott ugyan a természet ölen nevelkedő madarat tartalékotanyaira harácsolni bármennyire dulakodjon is az az eleségben - hogy ne tudjon felszállani? Vagy ki látott vaddisznót, szarvast, nyulat vagy akármilyen más vadat a természet legterítettebb asztala mellett is annyira meghízni, hogy test-súlya a mozgási szabadságában s így a létért folyó állandó harc sikeres megküzdésében gátolja? Ilyen nincs! Nincs, mert *a természetes ösztön a lét- és fajfenntartás érdekében* »megálljt«-t parancsol. A jobb időkben igaz gyűjtenek, tartalékolnak ők is hájat, szalonnát, faggyút maguknak a bekövetkezhető ínségesebb, zordabb időkre, de mérsékelten.

Hát csak az *ember*, a teremtés koronája ne ismerjen határt?... vagy csak az ember legyen az, ki nem látja be, hogy másik embertársa a születésével szintén megváltotta magának a *jegyet* ahhoz, hogy az *élet vonatán*, ha nyitott teherkocsiban is, de megtegye az élet rövidebb, vagy hosszabb útját?... Nem hiszem, de nem is akarom hinni! Nem hiszem, mert még a feltevésére is tiltakozik, lázad bennem a faj és fajtaságom és nem akarom hinni, mert ha hinném, elis-

merném a jobb sorsra érdemes nemzet érettségét a pusztulásra és elismerném a kannibálok erkölcsi és testvéri felfogásának magasabbrendűségét. Azok csak a közjük vetődő, vagy foglyul ejtett idegent falják fel, de a véreikkel szemben nemcsak, hogy megértők, hanem a zsákmányon osztozók. Mi meg a véreinket hagyjuk pusztulni, veszni és nem gondolunk rá, hogy a haza fenséges épületének falai minden egyes téglá elporladásával gyengülnek. Már hull a habarcs, a vakolat is, mely eddig a téglákat összefogta és védte. Ne várjuk be, hogy a műemlék értékű díszítések is lehulljanak és beomoljon a tetőzet is. *Tatarozzunk!* sürgősen tatarozzunk és ne tessék-lássék tatarozzunk, mert a minden terhet viselő alapoknál van a baj.

Aggódalmas sikoltással kiáltom és visszhangként adom tovább a hozzám szűrődő »jajjokot: »Élni és élni hagyni«. Legyen ez a jel-szavunk és tartamúsabb, virulóbb, szebb lesz minden élet. Jusson eszünkbe a vadgalamb és a méh meséje és hullassunk egy-egy száraz lombot a fuldoklóknak, legyen mibe megkapaszkodnia. Talán még hálás is lesz érte, ha nem is a mese szellemében, de azzal, hogy tovább gyűjtheti és gyűjti a mézet. Legyen gondunk minden méhecskére, mert veszedelmesen ritkul a számuk, a méhlegelő hiánya miatt. Gondunk legyen rájuk és pótoljuk a legelőt, hogy a helyrehozhatatlan nemzetpusztító nyavalyát, mely egynéhány tudósasszony és nem tudom kiknek lelkiismeretlen felvilágosításai és segédkeznyújtásai révén csak szórványos, ne tegyünk általánossá!... A szükség, igaz a legjobb tanítómester, de a kétségbeejtő nyomor, az üres gyomor a legveszedelmesebb tanácsadó. Kivetkőzteti az embert emberi mivoltából. Elhomályosítja benne az isteni szikrát, hogy felszabadítsa az értelemmel erősített ösztönös állatot... Igen, az ösztönös állatnál egy mocsaras vidéken éppen ez év tavaszán volt alkalmam megfigyelni az életösztön mindent felrúgó megnyilatkozását. A gólyák, úgy, mint más években, pontosan március 19-én megjelentek. Kitarartozták fészkeiket és nekiláttak a családalapításoknak. Mire azonban a költés megkezdődött, a mocsarak vizét lecsapolták és a békák birodalmát átvette az eke. A gólyák hamar észrevették a nagy színváltozást. Egy ideig kettőzött szorgalommal próbálkoztak, küzdöttek, hogy felneveljék féltett fiókáikat, de nem bírtak az élelemszerzéssel megküzdeni és megindult a fészeklakók ritkítása. Hol itt, hol ott láttam kivetett tojásokat, sőt később magukkal tehetetlen fiókákat is. Az állat ezt teszi, de ha a viszonyai kedvezőre fordulnak, újra a szolgálatába állítja teljes képességeit faja fennmaradásának. Nagy kérdés azonban, hogy így tesz-e az értelemmel megáldott ember is, ha a kényszer kitanította a csiraéletű fajpusztításra.

A baranyamegyei és más vidéki nemzetátok elharapódzás nem ezt bizonyítja. De nem bizonyítja a hivatalos szaporodási statisztikánk sem. Rövid néhány esztendő alatt az ezer lélekre eső születések száma 45-ről 23-ra csökkent. Mi lesz ennek a következménye, ha így haladunk?... A

vég kezdete ez! Ellenvetésül egyesek felhozhatják azt, hogy e csonka hazában úgyszólván sokan vagyunk és így ma ez a kérdés nem lényeges. Igen, ma a megszállott területekről való beözönlések folytán tényleg elég sűrűn lakott terület vagyunk, (négyzetkilóméterenként 96 lélek), de még ma sem vagyunk sokan. De mi lesz holnap, ha az idősebb fák a törvényszerűség rendje szerint kidőlnek és helyükön újak nem sarjadzanak?... mivé lesz az erdő?... Elrettentően szomorú kép, de nem vigasztalan, mert most még csak szociális kérdés... és erős akarással, áldozatkészséggel, szeretettel nagyon orvosolható, de ha halogatjuk és rákfenévé hagyjuk kifejtlődni, ezt már a sebész kése sem tudja majd kiirtani s jön a dicstelen halál.

Még gondolatnak is szörnyű, hogy *édesanyánk sírját magunk ássuk!*... s vele gyermekeink biztonságát, jólétét is temessük. Igen, nagyon gondoljuk meg, hogy a mi élet-sakkjátszmánkat hamarosan befejezzük s visszakerülünk a közös dobozba, hol paraszt, futár, vezér, király nyugodtan megférnek már egymás mellett. De kérdések-kérdése, hogy azok, kik kezdik az új játszmát, a most érvényben lévő sakkszabályokkal játsszák-e majd azt végig; nem-e lesz az egyes figurák mezőnyuralma addig korlátozva és másoké meg azok hátrányára kiterjesztve? Rajtunk múlik, hogy a ma főszabályai továbbra is érvényben maradjanak, mert az tőlünk függ, engedünk-e helyet szíveinkben a keresztényi és keresztényi erkölcsnek, a Krisztus tanításának, a felebaráti szeretet melegének, hogy felolvasza róla a közöny jeges kérgét és sugározza melegét azokra és azokhoz, kiknél dermedtek, fagyottak a tagok a munkaösvény kutatástól és csak aszívük forró a beléjük oltott hit, remény és szeretet tüztől...

A mindenről lemondó pásztorok mi vagyunk! Mi most a dermedt télben mást nem tehetünk, minthogy gyűjtjük szorgalmasan a rőzsét, de már nem a szórakoztató pásztortűz gyújtáshoz, de a tiszta szívek tüzének élesztéséhez. Gondosan és folyton-folyvást tegyük, nehogy az kialudjon. Piszkáljuk a paraszt és rakjuk a rőzsét, míg lehet... Félek azonban, hogy minden erőfeszítésünk dacára elfogy a fánk és a tűz kialszik... Paradoxon talán, hogy a kialudt szív-tűz után kien-gesztelődnek a dermedt tagok, megolvadnak a könnyecsapok és jön a medertelen folyam...

De az Isten mentsen ettől, ez ne jöjjön, hiszen a mederbe szorított csermely bönbölő zúgását sem bírjuk már ideggel... Segítség! Segítség!... Jöjjön a segítség, ha az önzéses segítség is, de jöjjön, míg nem késő!...

Cegléd

Csajda Ferenc.

»Valljuk meg, mert ez legtöbb bajainknak oka, hogy a magyar senkinek magát, úgyszólván submitálni nem engedi; mindenki vezér, úr akar lenni s ha éppen jó órában van, maga a'att jeltúrja a port és azt mondja: ez a világ közepe, hol én állok.« (Széchenyi István gróf.)

A számok vádolnak

(Gy.) Külkereskedelmi forgalmunk mérlege a hivatalos statisztikai megállapítások szerint a folyó év első felében **48,4 millió pengő hiányt tüntet fel**, vagyis az elmúlt hat hónapban 48,4 millió pengő értékű áruval többet hoztunk be, mint amennyi volt az értéke az általunk kivitt áruknak és anyagoknak.

Normális körülmények között egy ilyen 50 millió körül mozgó passzivum nem is esett volna olyan súlyos elbírálás alá, amennyiben számítani lehetett a gabonaféléknek, vágóállatoknak a rendszeren öszszel meginduló nagymérvű kivitelére. A jelenlegi súlyos gazdasági viszonyaink mellett azonban *el kell készünnünk arra a rosszabb eshetőségre, hogy külkereskedelmi mérlegünk passzivuma a második fél év végére sem fog csökkenést felmutatni*. Köztudomású, hogy a gyenge terméseredmények következtében lényegesen lezsugorodott azoknak a gabonaféléseknek a mennyisége, melyeket külföldön értékesíthetünk. De az eladásra kerülő mennyiségek elhelyezése is jelentős nehézségekbe ütközik. *Állatexportunk is, a legnagyobb felvevő állammal, Ausztriával felmerült zavaró incidensek miatt, az utóbbi időben jóformán elakadt*. Sőt szomorúan kell megállapítanunk, hogy a pénzügyi világválság elleni védekezés szempontjából az európai államokban legutóbb fogantott devizakorlátozások következtében úgy a mezőgazdasági termelvényeinek, mint ipari termékeinknek a kivitele a legnagyobb nehézségekbe ütközik.

Ma minden ország igyekszik a világpiacra pénzének értékét megvédeni. Feltékenyen örökös ezért, hogy külföldi hitelt csak a legszükségesebb esetekben vegyen igénybe. Ami azt jelenti, hogy *az egyes államok lehetőleg többet akarnak kivinni, mint amennyit behozni kényszerűnek*.

Ez a helyzet különösen a magyar iparra mér katasztrófális csapást, mert a termelés zavartalanságát biztosító nyersanyagszükségletét — éppen a trianoni hóhérbéke rendelkezése folytán — majdnem *kizárólag a külföldről kénytelen beszerezni. Ma pedig ezeket a nyersanyagokat csak készfizetés ellenében külföldi fizetési eszközzel lehet vásárolni*. Külföldi fizetési eszközökben, vagyis devizákban pedig nálunk az utóbbi időkben, főleg a kiviteli nehézségek miatt, katasztrófális hiányok kezdenek mutatkozni.

A tornyosuló bajok leküzdésére a legkézenfekvőbb eszköz kétségtelenül a *kivitel fokozása mellett*.

a behozatal csökkentésé. Ha a kiviteli áruk, termelvények hiánya miatt a kivitel további fokozása nem állna is módunkban, a behozatal lényeges mérséklését feltétlen keresztül kell vinnünk.

Ez utóbbi cél elérésére *a termelőknek össze kell fogniok a fogyasztók nagy tömegeivel. Az ország minden állampolgára, mint fogyasztó, tartsa a legcselembb kötelességének, hogy életszükségletét elsősorban, sőt amennyiben lehetséges, kizárólag a magyar föld termelvényeivel, a magyar kéz árujával fedezze*. Másfelől azonban, a gazdaközönségnek szigorúan arra kell törekednie, hogy egy olyan termelési rendet fektessen le, amely feleslegessé teszi minden olyan mezőgazdasági, kertészeti termék behozatalát, melyeket a mi adott viszonyaink mellett fennakadás nélkül elő lehet állítani.

Ez az a pont, amelyre igen súlyos számadatokkal közelebbről is rá szeretnék világítani, főleg azért, mert ezek a számok komoly és alapos váddal terhelik úgy a magyar fogyasztó társadalmat, mint gazdáink túlnyomó többségét.

Külkereskedelmi forgalmunk statisztikai adataink tanulmányozása során megdöbbenve kellett tapasztalnom, hogy *az agrár Magyarországra közel 50 millió értékű olyan termelvény jött be ez év első hat hónapjában, amelyekből a behozott mennyiséget jóval meghaladó felesleg kellene, hogy rendelkezésünkre álljon*.

Itt elsősorban a *tengerit* említtem, amelyből **8.650.000 pengő** értékűt hoztunk be külföldről. De **758.000 pengőt** fizettünk ki külföldi *zabért és árpára* is kiadtunk **26.000 pengőt**. Csak nem akarja bárki is azt állítani, hogy okos elrendezéssel ezekből a gabonafélésekből nem tudunk eleget termelni.

De menjünk tovább egy elképesztően magas tételhez. A külföldről behozott nyers *dohány 12.975.000 pengőt kitevő* értéke ugyancsak jelentős mértékben terheli a mérleg passzivumát. Röviden csak azt kérdezem, hogy a finomabb dohányfajták termelésének bevezetésével nem lehetne ezt az összeget a minimumra redukálni? *Komoly példák és sikeres kísérletek igazolják, hogy a magyar földben is lehet nemesebb fajú dohánypalántákat nevelni*.

A *magtermelésünk* is lesújtó képet mutat. Fél év alatt kifizettünk:

Cukorrépmagért	947.000 pengőt
Lóhere- és lucernamagért	1.263.000 pengőt
Takarmányrépmagért	629.000 pengőt
Fűmagért	297.000 pengőt
Vetemény- és virágmagért	99.000 pengőt
Olajos magvakért	2.052.000 pengőt

A *takarmányfronton* is lesújtó a helyzet. Csak *korpáért* (a búzatermő Magyarországon!) **közel 2 millió pengőt** kellett a külföldi gazdáknak ajándékoznunk és *olajpogácsáért pedig másfél millió pengőt*.

Szabolcsban a gazda nyakán rothad a *legjobb minőségű burgonya*, *Makón* belebuknak a termelők a világ legkiválóbb konzerv-hagymájának a termelésébe és mégis **325.000 pengő értékű burgonyát és 118.000 pengő értékű vereshagymát** hoztunk be külföldről.

merném a jobb sorsra érdemes nemzet érettségét a pusztulásra és elismerném a kannibálok erkölcsi és testvéri felfogásának magasabbrendűségét. Azok csak a közékük vetődő, vagy foglyul ejtett idegent falják fel, de a véreikkel szemben nemcsak, hogy megértők, hanem a zsákmányon osztozók. Mi meg a véreinket hagyjuk pusztulni, veszni és nem gondolunk rá, hogy a haza fenséges épületének falai minden egyes téglá elporladásával gyengülnek. Már hull a habarcs, a vakolat is, mely eddig a téglákat összefogta és védte. Ne várjuk be, hogy a műemlék értékű díszítések is lehulljanak és beomoljon a tetőzet is. *Tatarozzunk!* sürgősen tatarozzunk és ne tessék-lássék tatarozzunk, mert a minden terhet viselő alapoknál van a baj.

Aggódalmas sikoltással kiáltom és visszhangként adom tovább a hozzám szűrődő »jaj«-okat: »Élni és élni hagyni«. Legyen ez a jel-szavunk és tartandúsabb, virulóbb, szebb lesz minden élet. Jusson eszünkbe a vadgalamb és a méh meséje és hullassunk egy-egy száraz lombot a fuldoklóknak, legyen mibe megkapaszkodnia. Talán még hálás is lesz érte, ha nem is a mese szellemében, de azzal, hogy tovább gyűjtheti és gyűjti a mézet. Legyen gondunk minden méhecskére, mert veszedelmesen ritkul a számuk, a méhlegelő hiánya miatt. Gondunk legyen rájuk és pótoljuk a legelőt, hogy a helyrehozhatatlan nemzetpusztító nyavalyát, mely egynéhány tudósasszony és nem tudom kiknek lelkiismeretlen felvilágosításai és segédkeznyújtásai révén csak szórványos, ne tegyék általánossá!... A szükség, igaz a legjobb tanítómester, de a kétségbeejtő nyomor, az üres gyomor a legveszedelmesebb tanácsadó. Kivétkezteti az embert emberi mivoltából. Elhomályosítja benne az isteni szikrát, hogy felszabadítsa az értelemmel erősbitett ösztönös állatot... Igen, az ösztönös állatnál egy mocsaras vidéken éppen ez év tavaszán volt alkalmam megfigyelni az életösztön mindent felrúgó megnyilatkozását. A gólyák, úgy, mint más években, pontosan március 19-én megjelentek. Kitarozták fészkeiket és nekiláttak a családalapításoknak. Mire azonban a költés megkezdődött, a mocsarak vizét lecsapolták és a békák birodalmát átvette az eke. A gólyák hamar észrevették a nagy színváltozást. Egy ideig kettőzött szorgalommal próbálkoztak, küzdöttek, hogy felneveljék féltett fiókáikat, de nem bírtak az élelemszerzéssel megküzdeni és megindult a fészeklakók ritkítása. Hol itt, hol ott láttam kivetett tojásokat, sőt később magukkal tehetetlen fiókákat is. Az állat ezt teszi, de ha a viszonyai kedvezőre fordulnak, újra a szolgálatába állítja teljes képességeit faja fennmaradásának. Nagy kérdés azonban, hogy így tesz-e az értelemmel megáldott ember is, ha a kényszer kitanította a csíraéletű fajpusztításra.

A baranyamegyei és más vidéki nemzetátok elharapódzás nem ezt bizonyítja. De nem bizonyítja a hivatalos szaporodási statisztikánk sem. Rövid néhány esztendő alatt az ezer lélekre eső születések száma 45-ről 23-ra csökkent. Mi lesz ennek a következménye, ha így haladunk?... A

vég kezdete ez! Ellenvetésül egyesek felhozhatják azt, hogy e csonka hazában úgyis sokan vagyunk és így ma ez a kérdés nem lényeges. Igen, ma a megszállott területekről való beözönlések folytán tényleg elég sűrűn lakott terület vagyunk, (négyzetkilóméterenként 96 lélek), de még ma sem vagyunk sokan. De mi lesz holnap, ha az idősebb fák a törvényszerűség rendje szerint ki-dőlnek és helyükön újak nem sarjadzanak?... mivé lesz az erdő?... Elrettentően szomorú kép, de nem vigasztalan, mert most még csak szociális kérdés... és erős akarással, áldozatkézséggel, szeretettel nagyon orvosolható, de ha halogatjuk és rákfenévé hagyjuk kifejtlődni, ezt már a sebész kése sem tudja majd kiirtani s jön a dicstelen halál.

Még gondolatnak is szörnyű, hogy *édesanyánk sírját magunk ássuk!*... s vele gyermekeink biztonságát, jólétét is temessük. Igen, nagyon gondoljuk meg, hogy a mi élet-sakkjátékunkat hamarosan befejezzük s visszakerülünk a közös dobozba, hol paraszt, futár, vezér, király nyugodtan megférnek már egymás mellett. De kérdések-kérdése, hogy azok, kik kezdik az új játszmát, a most érvényben lévő sakkszabályokkal játsszák-e majd azt végig; nem-e lesz az egyes figurák mezőnyuralma addig korlátozva és másoké meg azok hátrányára kiterjesztve? Rajtunk múlik, hogy a ma főszabályai továbbra is érvényben maradjanak, mert az tőlünk függ, engedünk-e helyet szíveinkben a keresztényi és keresztényi erkölcsnek, a Krisztus tanításának, a felebaráti szeretet melegének, hogy felolvassa róla a közöny jeges kérgét és sugározza melegét azokra és azokhoz, kiknél dermedtek, fagyottak a tagok a munkaösvény kutatástól és csak aszívük forró a beléjük oltott hit, remény és szeretet tüztől...

A mindenről lemondó pásztorok mi vagyunk! Mi most a dermedtől télben mást nem tehetünk, minthogy gyűjtjük szorgalmasan a rőzsét, de már nem a szórakoztató pásztor tűz gyújtáshoz, de a tiszta szívek tüzének élesztéséhez. Gondosan és folyton-folyvást tegyük, nehogy az kialudjon. Piszkáljuk a parazsat és rakjuk a rőzsét, míg lehet... Félek azonban, hogy minden erőfeszítésünk dacára elfogy a fánk és a tűz kialszik... Paradoxon talán, hogy a kialudt szív-tűz után kien-gesztelődnek a dermedt tagok, megolvadnak a könnyecsapok és jön a medertelen folyam...

De az Isten mentsen ettől, ez ne jöjjön, hiszen a mederbe szorított csermely bömbölő zúgását sem bírjuk már ideggel... Segítség! Segítség!... Jöjjön a segítség, ha az önzéses segítség is, de jöjjön, míg nem késő!...

Cegléd

Csajda Ferenc.

»Valljuk meg, mert ez legtöbb bajainknak oka, hogy a magyar senkinek magát, úgyszólván submittálni nem engedi; mindenki vezér, úr akar lenni s ha éppen jó órában van, maga a'att felrúgja a port és azt mondja: ez a világ közepe, hol én állok.« (Széchenyi István gróf.)

A számok vádolnak

(Gy.) Külkereskedelmi forgalmunk mérlege a hivatalos statisztikai megállapítások szerint a folyó év első felében **48,4 millió pengő hiányt tüntet fel**, vagyis az elmúlt hat hónapban 48,4 millió pengő értékű áruval többet hoztunk be, mint amennyi volt az értéke az általunk kivitt áruknak és anyagoknak.

Normális körülmények között egy ilyen 50 millió körül mozgó passzivum nem is esett volna olyan súlyos elbírálás alá, amennyiben számítani lehetett a gabonaféléknek, vágóállatoknak a rendszeren őszrel meginduló nagymérvű kivitelére. A jelenlegi súlyos gazdasági viszonyaink mellett azonban *el kell készünnünk arra a rosszabb eshetőségre, hogy külkereskedelmi mérlegünk passzivuma a második felév végére sem fog csökkenést felmutatni*. Köztudomású, hogy a *gyenge terméseredmények* következtében lényegesen lezsugorodott azoknak a gabona-féléseknek a mennyisége, melyeket külföldön értékesíthetünk. De az eladásra kerülő mennyiségek elhelyezése is jelentős nehézségekbe ütközik. *Állatexportunk is, a legnagyobb felvevő állammal, Ausztriával felmerült zavaró incidensek miatt, az utóbbi időben jóformán elakadt*. Sőt szomorúan kell megállapítanunk, hogy a pénzügyi világválság elleni védekezés szempontjából az európai államokban legutóbb fogantott devizakorlátozások következtében úgy a mezőgazdaság termelvényeinek, mint ipari termékeinknek a kivitele a legnagyobb nehézségekbe ütközik.

Ma minden ország igyekszik a világpiacra pénzének értékét megvédeni. Feltékenyen öröködik ezért, hogy külföldi hitelt csak a legszükségesebb esetekben vegyen igénybe. Ami azt jelenti, hogy *az egyes államok lehetőleg többet akarnak kivinni, mint amennyit behozni kényserülnek*.

Ez a helyzet különösen a magyar iparra mér katasztrófális csapást, mert a termelés zavartalanságát biztosító nyersanyagszükségletét — éppen a trianoni hóhérbéke rendelkezése folytán — majdnem *kizárólag a külföldről kénytelen beszerezni. Ma pedig ezeket a nyersanyagokat csak készfizetés ellenében külföldi fizetési eszközzel lehet vásárolni*. Külföldi fizetési eszközökben, vagyis devizákban pedig nálunk az utóbbi időkben, főleg a kiviteli nehézségek miatt, katasztrófális hiányok kezdenek mutatkozni.

A tornyosuló bajok leküzdésére a legkézenfekvőbb eszköz kétségtelenül a *kivitel fokozása mellett*.

a behozatal csökkentése. Ha a kiviteli áruk, termelvények hiánya miatt a kivitel további fokozása nem állana is módunkban, a behozatal lényeges mérséklését feltétlenül keresztül kell vinnünk.

Ez utóbbi cél elérésére *a termelőknek össze kell fogniok a fogyasztók nagy tömegeivel. Az ország minden állampolgára, mint fogyasztó, tartsa a legcselembb kötelességének, hogy életszükségletét elsősorban, sőt amennyiben lehetséges, kizárólag a magyar föld termelvényeivel, a magyar kéz árujával fedezze*. Másfelől azonban, a gazdaközönségnek szigorúan arra kell törekednie, hogy egy olyan *termelési rendet fektessen le*, amely feleslegessé teszi minden olyan mezőgazdasági, kertészeti termék behozatalát, melyeket a mi adott viszonyaink mellett fennakadás nélkül elő lehet állítani.

Ez az a pont, amelyre igen súlyos számadatokkal közelebről is rá szeretnék világítani, főleg azért, mert ezek a számok komoly és alapos váddal terhelik úgy a magyar fogyasztó társadalmat, mint gazdáink túlnyomó többségét.

Külkereskedelmi forgalmunk statisztikai adataink tanulmányozása során megdöbbenve kellett tapasztalnom, hogy *az agrár Magyarországra közel 50 millió értékű olyan termelvény jött be ez év első hat hónapjában, amelyekből a behozott mennyiséget jóval meghaladó felesleg keletkezett, hogy rendelkezésünkre álljon*.

Itt elsősorban a *tengerit* említem, amelyből **8.650.000 pengő** értékűt hoztunk be külföldről. De **758.000 pengőt** fizettünk ki külföldi *zabért és árpára* is kiadtunk **26.000 pengőt**. Csak nem akarja bárki is azt állítani, hogy okos elrendezéssel ezekből a gabonafélésekből nem tudunk eleget termelni.

De menjünk tovább egy elképesztően magas tételhez. A külföldről behozott nyers *dohány 12.975.000 pengőt* kiterő értéke ugyancsak jelentős mértékben terheli a mérleg passzivumát. Röviden csak azt kérdezem, hogy a finomabb dohányfajták termelésének bevezetésével nem lehetne ezt az összeget a minimumra redukálni? *Komoly példák és sikeres kísérletek igazolják, hogy a magyar földben is lehet nemesebb fajú dohánypalántákat nevelni*.

A *magtermelesünk* is lesújtó képet mutat. Félév alatt kifizettünk:

Cukorrépmagért	947,000 pengőt
Lóhere- és lucernamagért	1.263,000 pengőt
Takarmányrépmagért	629,000 pengőt
Fűmagért	297,000 pengőt
Vetemény- és virágmagért	99,000 pengőt
Olajos magvakért	2.052,000 pengőt

A *takarmányfronton* is lesújtó a helyzet. Csak *korpáért* (a búzatermő Magyarországon!) **közel 2 millió pengőt** kellett a külföldi gazdáknak ajándékoznunk és *olajpogácsáért pedig másfél millió pengőt*.

Szabolcsban a gazda nyakán rothad a *legjobb minőségű burgonya*, *Makón* belebuknak a termelők a világ legkiválóbb konzerv-hagymájának a termelésébe és mégis **325.000 pengő értékű burgonyát és 118.000 pengő értékű vereshagymát** hoztunk be külföldről.

Hosszú volna minden tételen végig menni, de elrettentő például mégis fel kell sorolnom a legkirívóbb eseteket, amelyek azt igazolják, hogy egy félév alatt mennyi pénzt adtunk a külföldnek feleslegesen.

Nyers állati bőrkért	12.479,000 P
Friss gyümölcsért	2.686,000 P
Gyapjúért	1.263,000 P
Tollért	1.051,000 P
Friss zöldségfélékért	1.038,000 P
Kenderszálért	1.033,000 P
Lenszálért	96,000 P
Dióért	1.003,000 P
Mogyoróért	96,000 P
Tejtermékekért	563,000 P
Friss virágért	364,000 P
Bükönymagvakért	278,000 P
Élő fák-bokrokért	140,000 P
Száraz borsóért	106,000 P
Száraz babért	81,000 P

Ha most még felemlítem, hogy a nem felétlen szükséges és könnyen pótolható *déligyümölcsök* — **5.831.000 pengővel** terheli a *félévi számlánkat* és a rizs, melynek a magyar szíken való sikeres termelése

sem tartozik a lehetetlenségek közé, **3.216.000 pengővel szerepel a mérlegben rovásunkra**, úgy vélem, hogy kellő megvilágításban mutattam rá arra a szomorú tényre, hogy a *számok vádaskodása, melyet a magyar fogyasztók tömegei és a gazdáltságadalom ellen emelnek, valóban alapos és jogos.*

Az elmondottakból nekünk, a falu gazdáit nevelő intézményeknek is le kell vonnunk a jelentős kötelezettséggel járó tanulságokat.

A mai gazdasági válság kétségbevonhatatlanul beigazolta, hogy mezőgazdálkodásunkban új termelési rendet, új — produktív termelési módszereket kell bevezetnünk. Az új rendszer és módszerének sikere — nyugodt lélekkel elmondhatjuk — *nem rajtunk fog múlni.* A mi munkánk ezernyi gátlás és tengernyi nehézség dacára is kezdettől fogva ideirányult. *Ha kellő megértést és megfelelő támogatást kap iskolatípusunk az illetékes tényezők részéről, meg vagyok győződve, hogy a behozott mezőgazdasági termékvények mennyisége a legrövidebb idő alatt a minimálisra fog csökkenni, sőt kivihető feleslegeink értékes kisgazdáink termelői készségét tekintve rohamosan meg fognak növekedni.*

Leánynevelés az önálló gazdasági iskolákban

Irt a G. Sz. O. E.-nek szegedi díszközgyűlésén felolvasta: **Obingerné Czírmes Irén**

A háború utáni idők változásai szükségessé tették úgy az alsó-, mint a közép- és felsőfokú oktatás reformálását.

Az átalakítás különösen szükségesnek mutatkozott a leányok oktatását illetőleg, mert a társadalmi és gazdasági bajok a családokban éreztetik legjobban hatásukat.

A helyzet felismerése után gróf Klebelsberg Kumó, volt miniszter úr, az ő mindenre kiterjedő figyelemével a magyar nőkhöz felhívást intézett, kérve őket, tegyék fontolórá, hogy a megváltozott körülmények mellett miképpen gondolnák legjobban megoldhatónak a nők képzését?

Felszólítását nemesak a társadalmi osztály nőihez intézte, hanem, amint írja, kívánatos lenne az alsóbb néposztály — ha nem is tanult — de tapasztalt, életbölcséssel bíró asszonyainak a véleménye is a nő népneveléséről, különösen pedig gazdasági továbbképzéséről.

A felhívás már jó néhány éve történt, de nekünk csak most, a szegedi kongresszussal kapcsolatban nyílik először alkalmunk arra, hogy nyilvánosan elmondhassuk gondolatainkat és erre vonatkozó véleményünket. Én egyúttal tolmácsolni szeretném azoknak az egyszerű asszonyoknak óhajtását is, kikhez a Miniszter úr megüsztelő felhívását intézte, mert azt hiszem, hogy erre mi, gazdasági szaktanfőnökök vagyunk legilletékesebbek, kik közöttük élünk és ismerjük panaszait, vágyaikat.

Igen tisztelt hallgatóm, bizonyára mindnyájuk előtt ismeretes az a monda, hogy egyszer az oroszán ma-

gához hívatta alattvalóit és kikérdezte őket minden ténykedésük felől, melyet a nagy állatbirodalom érdekében fejtettek ki. Felsorakoztak valamennyien és ékes szavakkal méltatták saját érdemeiket. Az oroszán azonban mindenre csak legyintett, mert nagyobb volt az öndféséret, mint a végzett munka.

Utoljára a kis hangyák jöttek. Zavartan futkostak és mélyen hallgattak, mert dicsőkedni dehogyan is tartották illőnek.

Az állatok fitymálva nézték őket, de az oroszán megértette hallgatásukat és dicsőre monda: *Hallgatástok többet mond minden dicsőkedésnél. Rég jögyeltek benneteket. Parányi teremtményei vagytok a nagy természetnek s munkátokat alig veszik észre. Üres sürgés-forgás az olyan szemlélőnek, aki távolról pillanatokig néz titeket, de aki járadtságot vesz magának és lehajol hozzátok, csodálatos dolgokat tapasztal. Kicsiségtek mellett is a szorgalom mintaképei vagytok, a kitartás és munkabírás hősei. Ideje, hogy a világ elé álljatok, hogy végre tudomást vegyjenek rólatok.*

Igen tisztelt hallgatóm, szíves engedelmükkel most én is egy ilyen kis hangyaseregéről, a gazdasági népiskolák leányövendékeiről szeretnék főleg megemlíteni.

Hazánk társadalmának kis hangyái ők, kikről kevesen tudnak, vagy még inkább kevesen akarnak tudni. Pedig érdemes megismerni őket és ügyükkel foglalkozni: fontos társadalmi és nemzetgazdasági probléma. Munkájuk elenyésző, semminek tűnő az emberek nagy tülekedő harcában, de én, aki régen kö-

zöttük élek, tanulmányozást szeretnék tenni arról, hogy mint a kis hangyák, jelentéktelenségük mellett is a szorgalom mintaképei, a kitartás és munkabírási hősei ők, azok között a mostoha körülmények között, amelyben élnek és felnőnek. Figyelmet *kell* fordítani rájuk, mert ma csak küzdő kis hangyák, de nagy nemzetgazdasági értékek válhatnak belőlük, ha lehajolunk hozzájuk és munkájukban megértő, jó szándékkal segítséget nyújtunk nekik. Nagy munkát végeznek ők, mert minden tettükkel önkéntelenül is készülnek arra a nagy elhivatottságra, misszióra, amely a jövőben rájuk vár. *De lássuk csak, mi is az a fontos misszió, mi a nagy elhivatottság.* A legnagyobb teljesítmény, melyet a jó Isten csak nőre ruházhatott: *a férfi által megalapított családnak lelkévé lenni. Őrző anygalt helyettesíteni itt a földön gyermekei mellett, és az isteni szikrát mindig élesztgetni, szeretni, dolgozni, virrasztani, mindig lemondani, mindent tűrni, és örökké remélni: Anyának lenni!*

Csodálatos dolog, de úgy van, hogy nálunk minden életpályára szakiskolában készítik elő, úgy a férfiakat, mint a nőket, egyedül a legnehezebb és legfontosabb élethivatásra, a háziasszonyi, családnanyai teendők elvégzésére mennek majdnem teljesen iskolázatlanul.

Memek azzal a tapogatózó ösztönrel, mellyel a jó Isten megteremtette őket és ha hibáznak, tévednek, jaj nekik és kész a cím: *Ostoba asszonyok!*

A háziasszonyi munkát még máma is többnyire csak másodrangú feladatnak tartják. Szeretnek leki-csinylve beszélni róla. Pedig a háztartás vezetése ma még az egyszerű családokban is sok tudást és üzleti szellemet kíván. Nem elég, ha valaki jól tud főzni, hanem ismernie kell az egyes élelmi szerek tápanyagait, azok kalória- és tápértékét. A vitaminok óriási szerepe is ki van derítve és ennek ismeretében már más szempontokból kell az ételek előállítását, feldolgozását eszközölni, ha azt akarjuk, hogy a család ne csak jól, hanem egészségesen is táplálkozzék. Számításokon alapuló tény, hogy a jövedelmek 80 százaléka a háziasszonyok kezén megy át. Meggondolt asszony élő takarékpénztár a családnál, a meggondolatlan mindent elkölt, bármi kerüljön kezébe. A takarékoság vagy pazarlás pedig csak bizonyos mértékig a családok magánügye. *Társadalmi és nemzetgazdasági jelentőségűvé válik, mert sok család bukása, egész társadalmi osztályok bukását idézheti elő, vi-*

szont a háziasszony megtakarított fillérei a nemzet boldogulásához vezetnek.

Ma mind többen foglalkoznak a családi élet tanulmányozásával és a társadalmi bonyodalmak okait nagyon helyesen a családokban keresik. Műveltebb asszonyokkal jobban meg lehet értetni a tudományos kutatások eredményét és azok gyakorlati értékesítésének nagy részét velük lehet keresztül vinni. Így például nemcsak a táplálkozásnál, hanem a csecsemők ápolásánál, betegek gondozásánál válhatnak értékes segítő társaivá az orvosi karnak, az újítások keresztül vitelében és a babonás tudatlanság korlátozásában. Kertészeti, baromfitenyésztési tevékenységükkel, ott-hon végzett kézimunka, háziiparukkal éppen olyan fontos termelőjük a hazának, mint a férfiak, tehát szakszerű gazdasági továbbképzésük épp oly fontos, mint a férfiaké, különösen a mai nehéz megélhetési viszonyok mellett. *Talán a megváltozott gazdasági helyzet tette, hogy ma már nagyon sokan, akik művelt lelkükkel meglátják a bajok igazi okait, gyakran hangoztatják az általános szakszerű gazdasági képzés szükségességét. József kir. herceg öfensége május hó-ban tartott felsőházi beszédében nyilvánítja véleményét erre vonatkozólag.*

Dr. Czettler Jenő, mindnyájunk által tisztelt díszelnökünk mondja: *Értékelem a felső- és középfokú gazdasági szakoktatást, de úgy találom, hogy a népjólét fokozása céljából a tennivalók súlypontja az alsófokú népies gazdasági szakoktatáson nyugszik.*

A magyaróvári akadémia jeles tanára *Világi Károly,* több ízben a mezőgazdasági kultúrfelnyünk kérdésével foglalkozik és megállapítja, hogy különösen súlyt kell a jövőben helyezni arra, *hogy a földművelő lakosság minden rétege intenzív mezőgazdasági oktatásban részesülhessen, hogy a gazdasági szakképzés ne csak a felső rétegekre, a párezzer gazdára és gazdatisztre szorítkozzék, hanem a nép széles soraiban a tömegek között vízszintes irányban is elterjedjen.*

Az országnak ma különösen erre van szüksége, itt kell emelni a kultúrfokot mindig magasabbra.

Simon Lajos jeles pedagógusunk, azt hangoztatja, hogy a középiskolai nevelés túltengő a mezőgazdasági iskolák rovására.

Körösi Henrik megállapítja, hogy a jó iskola gazdasági iskola, miután minden életnek a gazdaság az alapja.

Hála Istennek, igen jeles nőink is vannak, kik úgy irodalmi munkásságukkal, mint gyakorlati tevékenységükkel mindig a háztartási képzést hangoztatják.

Közöttünk első hely illeti meg *Seb:styénné Stetina* önagyságát, aki egy egész emberéleten át dolgozott azért az eszméért a rábízott iskolákban.

Szederkényi Anna, Tormai Cecil, gróf Jankovics Besán Endréné, szintén sokat járattak, úgyszintén *Barótné Stegmüller Mária,* aki az eszme gyakorlati kiviteléért fejtett ki nagy munkásságot.

Szakszerűség tekintetében első helyen áll ma Németország, pedig az 1800-as években mindinkább átérttek a földművelésről az iparra és a nőknek mind tágabb tere nyílt az ipari foglalkozásra, amely jobb megélhetést biztosított számukra. Az eddig agyondicsőtett házi erényeknek mind többen fordítottak hátat és nem sokat törődtek a főzőkanalakkal. Az intéző körök főleg a hagyományukat őrző higgadt család-

Minden mezőgazdasági szakoktatónak, szaktanítónak és gazdának nélkülözhetetlen

POLÓNYI MANÓ

kiváló gyakorlati szakmunkája:

„A magyar parlagi baromfi védelme“

és

„Baromfinemesítés elméletben és gyakorlatban“

Ára szaktanítóknak és e lapra hivatkozónak 6 P helyett 4.50 P és még ezen kívül ingyen mellékelteként kapják **Molnár Pál:** „Hogyan lehet a tyuktenyésztés a falu életének könnyítője?“ című könyvet is. — Megrendelhető a Magyar Parlagi Baromfiakat Nemesítő Országos Szindikátusánál: Budapest 72. Postafiók 22.

anyák ösztönzésére hamarosan hozzáláttak a baj orvoslásához, német alapossággal. *'Ma körülbelül 700 gazdasági és háztartási iskolájuk van, melynek elvégzése 18 éves korig kötelező mindenkire, bármilyen fokú iskola növendéke legyen.* Képzésben részesülnek ott a cselédek is, a cseléd-tanonciskolában és zsüri előtt vizsgáznak. Kórházak, penziók, szanatóriumok, konyhájában elhelyezkedők mesternői vizsgát tesznek 2—5 évi gyakorlattal. Tanfőnöképző intézetekben gazdasági szaktanfőnöket képeznek, akik az összes háztartási irányú iskolákban oktatják a növendékeket és irányítják a mesternők konyhai munkáját.

Egyetemeken szaktanfőnök vannak, akik a háztartás különböző ágaira vonatkozó kutatásokat végzik. Tanulmányaik eredményét összefoglalva, esetről-esetre a nagyközönség közkincsévé teszik, mert a számtalan sok, kötelező és nem kötelező háztartási oktatás mellett, a jelentkező háziasszonyoknak külön szakelőadásokat tartanak a tudomány legújabb vívmányairól, melyeket a háztartás körében értékesíteni lehet, sőt gyakorlati átalakításban is bemutatják. Hasonló felkészültségről hallunk Belgiumban, Hollandiában és Angolországban.

Olaszország, öntudatos, hatalmas fejlődésének magyarázata abban van, hogy először is a családok belső életét emelték a mai színvonalra, amit a nők nélkül el sem lehet képzelni. Mindezt nem azért sorakoztatom fel, hogy nosza, most mi is ezt így csináljuk, mint a külföld. A magyar alkotóerő itt is megteremtí a magának megfelelőt, hisz volt nálunk mindig háziasszonynevelés, ha utóbbi időben hanyatlóban van is.

Olvasmányaim között ma is nagy élvezettel forgatom azokat, amelyek régi híres várainkról és benne a legnagyobb tiszteletet érdemlő nagyasszonyokról szólnak. Veszély idején kardot ragadtak, de a béke csendes napjaiban házuk táját tartották rendben. Egész csapat leány tartózkodott körülöttük, akik nem henyéléssel töltötték napjaikat, hanem az úrnő felügyelete alatt szorgos kézimunkázással, kertműveléssel, főzéssel, betegek ápolásával képezték magukat nagy és nemes hivatásukra.

A várak úrnőinek ezt a szerepét később a zárdaiskolák vették át. Keszthelyen is alapítottak egy világi gazdaság-képzőiskolát (1808), de ez csak egy csöpp volt a tengerben. Az idők múlásával azonban

mind kevesebb szerep jutott a gazdasági és háztartási oktatásnak.

A kultúra fejlődésével a leányoktól fokozottan nagyobb tudást kívántak és kívánnak állandóan s e miatt mind többen hagyják ott a családi házat az iskola kedvéért. Az iskola pedig megtanítja a leányokat minden tudományra — épúgy, mint a fiúkat — ahelyett, hogy oktatásuknak az élet követelményei szerint háztartási irányt adna.

Ha ezt annak idején így kezdi az iskolák, akkor nem kellett volna olyan bőségesen osztogatnia később az apárópénzre be nem váltható diplomákat, hanem háziasszonyképzésükkel a leányok az állami állásokon kívül is el tudtak volna helyezkedni, egyéniességüknek sokkal jobban megfelelő munkakörben.

Ezeknek a hiányoknak pótlása — a kötelező népoztatás keretében — ma a legelső feladatok közé tartozik.

Ha áttanulmányozzuk a nők háztartási oktatásának történetét, Magyarországon azt látjuk, hogy eddig az iskolákban nagyon kevés történet érdekükben, vagyis ami hivatalosan történt, elenyésző csekély a nők számára arányítva.

Ujabbban az új iskolai törvény és tanterv kívánalmái szerint az elemi iskolában történik a leányoknál is némi háztartási szándékú oktatás, sőt a polgári iskolák is szentelnek rá pár elméleti órát, de hiányzik teljesen a gyakorlati oktatás. Enélkül pedig úgy járnak, mint a haretérre ment katonák, aki az elemi iskolában nagyszerűen betanulta a magyar nyelvtani szabályokat, de amikor szeretneinek hogylétét akarta megírni, a jóegészség bejelentésénél és kérdésénél nem jutott többre. A leányokat úgy kell tanítani, hogy amikor az ő karakterükre lépnek, öntudatos legyen a felkészülésük, ne tétovázzanak, hanem a begyakorolt egyenes úton haladjanak. Így menthetik meg otthonukat a sok tétovázó próbálgatástól és nagyon sok anyagi károsodástól.

Egy pár háztartási irányú iskola van ugyan hazánkban, ahol nagyszerű munka folyik, de ezek nagy része a fővárosban van, más részük felekezeti, nőegyletek, jólelkű magánosok kezében vannak és növendékeik önként jelentkező fizető leányok. Így az évenként végzetek száma sehogy sincs arányban a Magyarországon háztartási oktatásra szoruló leányok számával.

Kizáróan vérfrissítési célokra, importált szülőktől származó, nagytestű pekingi kacsákat

darabonként 12 Pengőért, Hollandiából importált szülőktől származó Khaki Campbell kacsák utódokat darabonként 10 Pengőért ad a **ceglédi önálló gazdasági iskola.**

Nagyszámu előjegyzés miatt az állomány minden nap kevesebb lesz.

A kacsák állandóan szabad tavon vannak, tehát igen edzettek.

Hogy milyen nagy szükség volna ilyen intézetekre, semmi sem bizonyítja jobban, mint az a hírdetés, amely napjainkban meg szokott jelenni a napilapokban.

*Wienerneustadt mellett a propsáorji háztartási iskolába invitálják a magyar leányokat és megjegyzik, hogy eddig 2000 magyar leány tanult főzni ott.**

A módosabb, a középosztálybeli szülők leányainak van alkalma és anyagi ereje a költségesebb iskolákat látogatni és ott tanulni, de jogosan kérdezhetjük, hol tanulja meg a szükséges háztartási és gazdasági ismereteket az egyszerű falusi nép gyermeke?

Ezekre sokan azt mondják, hogy jelenlételessé válnak a teremtények, a reájuk fordítandó kiadás nem hozza meg a kívánt kamatot. Nagy tévedés! Ezt a téves fölfogást iskoláinkkal igyekszünk eloszlatni és évenként egész rajokat bocsátunk ki a falu nádfejeles kis házaiba és a város kis lakásaiba, hogy ott gyümölesztessék a tanultakat. Mi letelepszünk közéjük és nem visszük el őket szüleiktől, díszesen épített városi iskolákba, melynek terheit nem bírja a család, hanem otthon hagyjuk és környezetük figyelembe vételével vezetjük be az életbe az iskolán keresztül. Még a mindennap előforduló bajukban, kétségükben, vagy tájékozatlanságukban is igyekszünk segítségükre lenni.

Szeretik vádolni, hogy tömegtanítást végzünk. Nem a mi hibánk. Minden iskola tömegtanítást

* (Reklám az egész. Magyar úri lányok látogatják ugyan az iskolát, de főleg a német nyelv elsajátítása végett és nem a háztartási ismeretek szerzéséért. Szerk.)

Az egész életben hű barát a

SINGER

VARRÓGÉP

▲

Alacsony havi részletek.
Kedvező fizetési feltételek.

▼

SINGER VARRÓGÉP R.-T.

Fióküzlet az ország minden nagyobb városaiban!

tóvá válik, ha nincs elég tanterme, nincs elég tanítója és megfelelő berendezése. Ha mi is megkapjuk azokat a kultúr-szükségleteket, melyeket a többi iskolák megkaptak, nem lesz nálunk sem tömegtanítás, hanem széles néprétegeknek olyan oktatása, amely díszére fog válni egész Magyarországnak.

A váddal szemben jelentőségünk abban van, hogy nem egy pár száz tehetősebb gyermeket képezünk ki, hanem, ha iskoláink elszaporodnak, általános, szakszerű gazdasági képzésben fogjuk részesíteni, nemcsak a gyermekeket, hanem általuk, rajtuk keresztül még a szülőket is. Azt hangoztatják, hogy a magyar paraszt maradi természetű, nem akarja meghallani még a megélhetését biztosító mezőgazdasági tudomány hívó szavát sem. Ha ez tényleg így van, akkor nekünk kell hozzá mennünk és észrevétlenül belecsempészni az új ismereteket. Erre ezidőszerint jobb módszer nincs, mint amit a mi iskoláink követnek, tudniillik a gyermekeket oktatja, de úgy, hogy ebből a szülők is tanulhatnak, mert a gyermekek mindennap haza visznek a szülői házba egy kis tudást s így átszivárognak a tudomány tanai a gyermekeken keresztül a nép legszélesebb rétegeibe is. A kipróbált módszer meg van adva, az alap le van fektetve, csak építeni kell rá.

A mi kis hangyáink iskoláinkban szorgalmasan sűrűnek forognak és résztvesznek minden munkában, amire jövő életükben szükségük van.

Legkedvesebb és leghasznosabb foglalkozásuk a háztartási gyakorlat és a kézimunka. Hogy itt milyen eredményeket értek el, legjobban bizonyítják az ország különböző helyein rendezett kiállításokon nyert értékes díjak és nagy elismerések tömege.

Iskoláinknál különösen a háztartási oktatásra fordítunk nagy gondot.

A leánynövendékek megtanulják a helyes jövedelem beosztást, mert különböző jövedelemmel bíró családok bevételeit és kiadásait jegyzik s kidolgozzák, hogy mennyit lehet a jövedelemből élelmezésre, ruházatra, tanításra stb. fordítani. Elsősorban természetesen saját családjuk körülményeit mérlegelik. Az élelmezési összegeket felosztják havi, heti és napi kiadásokra. Kiszámítják belőle, hogy mennyit költhetnek reggelire, ebédre és vacsorára, úgy az egész család, mint egy személye részére.

Megtanulják feljegyezni a család vegyes kiadá-

Szeged-szatymazi

önálló gazdasági iskola

I. díjjal kitüntetett

pekingi és Khaki Campbell kacsáit

iskoláknak darabonkint

7 Pengőért ajánlja.

sait, amelyet havonta összegezve megállapítják, hogy nem költek-e túl a megengedett összegen.

Megismerkednek az élelmiszerek tápértékével és azután ezen ismeretek alapján állítják össze egyszerű, de tápláló étlapjaikat. Nem fognak a heti keresetből vasárnap kétféle pecsenyét készíteni, hogy a hét végére már csak üres leves és elégedetlenség maradjon. A jobb módúak nem fogják télen heteken keresztül azzal veszélyeztetni családtagjaik egészségét, hogy napról-napra füstölthúst főznek, hanem tudva azt, hogy egyik étel fehérjét, másik keményítő tápanyagot stb-t tartalmaz, váltakozva fogják az anyagot feldolgozni.

Megtanulják a gyümölcs stb. eltevéseket, Összel, mikor olesó a szilva, lekvárt főznek, úgyszintén paradicsomot. Tojásbőség idejében tarhonyát és mindenféle fajta gyúrt tésztát készítenek.

Takarékoskodni fognak a nyersanyagokkal, ha mindennek megállapítják és feljegyzik az értékét.

Ilyen gyakorlati iskolázással idejekorán megszokják a háztartási munkát és nem megvetendőnek, hanem nagyon is természetes és a megélhetéshez szükséges dolognak fogják tartani.

Az így nevelt leányok kétszer is meggondolják, hogy vajjon vegyenek-e selyemharisnyát, vagy selyemviganót. Ezekből háziasszonyok lesznek, nem pedig el férfiasodott csodabogarak, kiknek túlzásai ellen, már egyesületet is alapítottak külföldön.

Hogy ezen tervek teljes mértékben valóra váljanak és az oktatás általánosságban eredményes legyen, fontos, hogy minden gazdasági iskola tökéletes felszereléssel bírjon.

A mai tanterv a gyakorlati oktatást hangsúlyozza minden irányban és szinte kómiikus lenne, ha éppen a legnagyobb gyakorlatiasságot igénylő tárgy szorítkozna nálunk száraz elméletre.

A mi pár iskolánknak ezen költségei meg sem közelítenék a középiskolákra fordított költségek összegét. Maga a gyakorlati oktatás sem kerül sokba, hisz a termények nagy részét az iskola adja és nagyon

sokszor a módosabb gyermekek maguk is hoznak élelmiszereket, ha a szokásos egyszerű ételken kívül valami különlegesebbet akarnak megtanulni.

A háztartással szoros összefüggésben van a diétikus egészségügy. Különösen a betegek ételmezéséről és a csecsemőápolásról.

Ennek messzemenő kihatását nem célok most felsorolni, csupán megemlítem, hogy az állam évente igen nagy összeget fordít a csecsemővédelemre, a szülők oktatására, hogy elkerülje a borzasztó gyermekhalandóságot. A mi iskolánk növendékeivel a legolcsóbban és leghathatósabbban terjesztheti e téren is a szükséges tudnivalókat a nép között. Sem a falu, sem a város nem nélkülözheti a jövőben a jól felszerelt gazdasági iskolát, ahol leányai, asszonyai elcsatíthatják a nélkülözhetetlen gazdasági ismereteket.

Ha minden vonalon kultúrfőlny hallunk emlegetni, bizakodásunk csak erősödhetik. Mert a kultúrfőlny jelszó, nem vonatkozhatik csak egyes tudományágakra, hanem együttvéve valamennyire. Tehát a gazdasági ismeretekre is. Egy ország kultúrfőlnyét pedig nem emelheti csupán az a pár ezer magas képzettségű egyén, akik főiskolákat végeztek, hanem igazi kultúrfőlny akkor áll be, ha a nép legalsó rétege is megfelelő képzésben részesül és ezáltal nagyobb tudásával hozzájárul az ország jólétének emeléséhez, akár szellemi, akár pedig testi munkájával, mert nagyobb az ügyessége, a testi munkát is magasabb szempontból fogja fel és tökéletesebben végzi el.

Most pedig igen tisztelt hallgatóim, arra kérem önöket, hogy segítsenek nekünk nagy munkánkban, mert a jövő generáció felkészültségétől függ Magyarország régi területeinek és dicsőségének visszaszerzése.

Mi nem harcolunk ezért fegyverrel. Nem ölni, nem pusztítani akarunk, hanem építeni. Építeni a kis hangyák sürgés-forgásával és soha nem szünő reménykedő buzgalomával, otthonainkért és dicső Magyarországiért!

GERGELY-FÉLE **K O L U M B U S** SZABADALMAZOTT KELTETŐ- ÉS NEVELŐGÉPEK

LÁMPANÉLKÜLI MELEGVIZFŰTÉSSEL, VALAMINT LÁMPA- ÉS MELEGVIZFŰTÉSSEL

50, 100, 200, 300, 400, 600 és 800 tojás befogadóképességgel. Sok száz elismerőlevél! | 1922 és 1930 évi modell! — A gyakorlatban fényesen bevált. Sok száz elismerőlevél!

Tojáshozamra berendezett fajbaromfi tenyésztés

Legjobb tojókiből származó fehér amerikai leghorn-tyukok. Tenyésztojás és naposcsibe eladás. Csapófészkek-ellenőrzés és törzskönyvezés.

Az állomány vérvizsgálat alapján fehérhasmenésmentes.

Ólak, baromfitenyésztési eszközök, erőtakarmányok.

Amerikai boxes-termelésre berendezett méhészet Fajmész és csemege lépesmész.

Válaszbélyeg ellenében díjtalan szakoktatás.

GERGELY BÉLA BUDATÉTÉNY
VASUTI ÁLLOMÁS: BUDAFOK MÁV.

EZELŐTT: KAPOLNA-UTCA 85. SZ. (PEST MEGYE)
MOST utca nevének megváltoztatása folytan SÁNDOR-UTCA 3. SZÁM

Gazdasági kísérletügy és tájékoztató

Csonka Magyarország nem ország!
Egész Magyarország mennyország!

Vetőmag-csávázási kísérletek a fegyverneki gazdasági iskolánál

Lapunk legutóbbi számában fenti cím alatt részletesen foglalkoztam az iskolánknál beállított őszi búza- és rozs-csávázási kísérleteinek kisebb (1 és 1/2) négyzetes parcellákon végzett megfigyeléseivel.

Hogy a kísérletezés mentől több oldalúból lehesen, szükségét láttam azoknak nagyobb területeken való beállítását, valamint a tavasziak közül a tavaszi árpával is végezni pácolási kísérletet. Tervevettem, úgy e, valamint a következő gazdasági években megfigyeléseimet kiterjeszteni a zabra, úgyszintén arra is, hogy az egyes műtrágyák mily hatást gyakorolnak a nedves és porszerűekkel pácolt és elvetett gabonafélékre.

A csávázó szerek gombaölő hatása azoknak összetételétől függ.

Kétségtelenül legjobbaknak bizonyultak a réz- és higanyvegyületek, mert a rézvegyület az üszögspóra csírásását akadályozza meg, a higanyvegyületek pedig behatolnak a spórába s elpusztítják azokat.

A porsávázó szereknél csak akkor érvényesül a

hatás, amikor a vetőmag a földbe kerül s a föld nedvességében feloldódik s megakadályozza a csíra fertőzését. Csekély eltéréssel, a nagyobb táblákon végzett kísérletek eredményei, valamint az észlelt megfigyelések, majdnem teljesen megegyeztek a kisebb területen végzett kísérletek eredményeivel. A Chinoin gyógyszer- és vegyészeti gyár részére, illetve megbízásából végzett búzacsávázási kísérletek a Speciális Porzól A., a Porzól és kontrolnak gáliccal történtek egy-egy holdas területen.

Lényeges eltérések voltak a parcellák terméseredménye között, nevezetesen a Porzól A. után kat. holdanként 1503; a Porzól után 1460 és a gálic után 1340 kg. volt a szemtermés.

Ennek megfelelő átszámítva, mit az idecsatolt kimutatás is igazol, Porzól A-nak 112, Porzólknak 109 és a gálicnak pedig 100-as arány. A nagyobb területen végzett őszi búza és őszi rozs kísérletei eredményeit a 2-ik számú kimutatás tünteti fel:

2. számú

KIMUTATÁS

a fegyverneki önálló gazdasági iskolánál 1930/31. évben végzett csávázási kísérletek eredményéről

A termény neve	A terület nagysága kath.	A pácoló anyag	A vetőmag mennyisége kg.	A vetés ideje	A talaj minősége	Elővetemény	Aratás ideje	Termés eredménye		Csepadék mennyiség 1930. X. 1-től 1931. VII. 1-ig	600G kulcsban talált		Termés átszámítva gálic = 100	Megfigyelések
								Szem kgr.	Szalma		por-üszög drb	kő-üszög		
Őszi búza	1	Porzól „A”	100	930. X. 22	televényes valyog	zabos bukkóé	931. VI/19.	1503	2905	Csepadék 1930. okt. 1—931. ápr. 1-ig 2796 ^{m/m} tavaszi hónapokban (ápr.—máj.) 651 ^{m/m} június hónapban pedig 186 ^{m/m}	—	—	112	A parcellákat állandóan figyelve, a porzóllal pácolt táblák növényei erőteljesebbek voltak s a gyökér fejlődése is jobb volt. A kiegyenlítés április végén történt meg. Rovarkár nem fordult elő. Vetőmagul nemesített tiszavideki búza használatot.
	1	Porzól	100	1460	2690		2	—	109	
	1	1 ^o Gálic	110	1340		2335	4	—	
Őszi búza	0 800	Porzól „A”	50	931. V. 31.	801	1406	—	—	134		
	0 800	Porzól	50	735	1324	—	—	123		
	0 800	1 ^o Gálic	55	595	1089	1	—	100		
Őszi rozs	0 800	Porzól „A”	50	931. X. 26	..	Tengeri	931. VI/26.	652	1173	—	—	114		
	0 800	Porzól	50	645	1158	—	—	114		
	0 800	1 ^o Gálic	55	563	1136	—	—	100		
Őszi rozs	0 400	Porzól „A”	25	339	590	—	—	117		
	0 400	Porzól	25	321	555	—	—	111		
	0 400	1 ^o Gálic	25 5	289	523	—	—	100		

A kísérletezés második részét képezte a tavaszi árpával végzett porcsávázás. Beállított 1 és $\frac{1}{2}$ négyzetöles, kis parcellákon háromszori ismétléssel Porzol A; Porzol és 1%-os rézgáliccal csávázott parcella.

A vetés ezer szemenként történt. Megszámoltattott a kikelt szem, az elpusztult és az aratáskor talált növények száma. E kísérletezés is határozottan igazolja azt, hogy a rézgálic csávázás a termés is a tavaszi növényeknél 10—12%-kal kevesebb. A Porzolnak, amellett, hogy abszolút üszögmetességet biztosított a tavasziaknál is, stimuláló hatása van. A gyökérfejlődés is erőteljesebb, így a növény ellenállóképessége is növekedett. A kísérletezés eredményét összefoglalva, ha az 1%-os rézgáliccs csávázás termése egyenlő 100-al,

akkor a Porzol A. 123; a Porzol 112 arányt mutatott. E kísérletek részletes beállításának eredményét felülről a 3-ik számú kimutatás:

Röviden ennyiben óhajtottam iskolánk kísérletezését ismertetni. A munkák bár igen aprólékosak, de gazdasági kutatási szempontokból fontosnak tartom és fogom tartani a jövőben is, mert ezáltal a több- és minőségtermelés megvalósításának egyik fontos eszközét adhatom növendékeink útján a gazdatársadalom kezébe.

Kádár Kálmán.

Lapunkban közzétett hirdetéseket iskoláinkon keresztül mintegy 20,000 gazda olvassa.

3. számú

KIMUTATÁS

a fegyverneki áll. önálló gazd. iskolánál 1931. évben végzett tavaszi árpa pácolási kísérletekről

A termény neve	A csávázó anyag megnevezése	Elvetett mag szem száma	Kikelt szem	Hány növény nem kelt ki?	Aratáskor hány növény volt	Bevetet terület □-öl	Termés eredmény				1 0/0 rézgáliccs csávázás termése = 100	Megfigyelések
							Összesúly szalmától	Tiszta mag	Szalms	Polyva		
							k i l o g r a m m					
Tavaszi árpa	Porzol „A”	1000	946	54	942	1'5	3'91	1'40	2'02	0'27	123	A Porzol „A” csávázással a kelés egyenletes volt és a gyökérfejlődés a legtokéletebb
	„ ”	1000	962	48	959	1'5	4'14	1'45	2'64	0'45		
	„ ”	1000	955	45	947	1'5	3'90	1'43	2'12	0'35		
	Porzol	1000	940	60	935	1'5	3'45	1'28	1'75	0'42	112	
	„ ”	1000	939	61	938	1'5	3'40	1'34	1'60	0'54		
	„ ”	1000	929	71	923	1'5	2'97	1'29	1'52	0'16		
	1 0/0 Rézgálic	1000	736	264	735	1'5	3'02	1'10	1'58	0'34	100	
	1 0/0	1000	750	250	748	1'5	3'06	1'18	1'69	0'19		
	1 0/0	1000	789	211	771	1'5	2'90	1'20	1'48	0'22		

Bármiféle **tanszer, taneszköz és laboratoriumi felszerelés** a legjobb minőségben és legmértányosabb áron

Fill és Bartuska

laboratoriumi felszerelési-, üvegtechnikai cikkek- és tanszergyárában szerezhető be!

Budapest, I., Bertalan-utca 26. szám.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

ÜDÜLŐHÁZUNK

A szegedi nagygyűlésen a szoboszlói üdülőházunk építésére vonatkozó határozat annyira fellelkesítette egyesületünk tagjait, hogy a lelkesedés hatása alatt a gyűlés által kiküldött bizottság már ezideig is eredményes munkát végzett.

F. évi október hó 9-én a bizottság kiszállt Szoboszlóra és ott *Ryedelmayer* János tájékoztatása mellett megnézte a fürdő környékén fekvő eladó telkeket és erre a célra igen alkalmas helyen, a gyógyfürdőtől 108 lépésre, a gazdasági iskolától 400 lépésre, a szőlők között elterülő *423 négyszögöles területet megvásárolta*. Hogy a telekvétel mennyire előnyös volt, bizonyítja az a körülmény, hogy azóta a közvetlen szomszédságában fekvő telkek majdnem kétszeres áron keltek el. Ezen telek szomszédságában máris több magánvilla épült és van épülőfélben, úgy-hogy a környezet egészen kellemes fürdőjelleget mutat. *A telek szőlő és gyümölcsösök között fekszik, teljesen pormentes levegőjű és annyira csendes a környezete, hogy csupán üdülési szempontból is elsőrendűen megfelel céljának.*

Részben az idő, de főleg a mostani rossz gazdasági viszonyok adta kedvező helyzet kihasználása szempontjából úgy találta helyesnek a bizottság, hogy az építkezéshez is azonnal lássunk hozzá. Tárgyalt egy szoboszlói építésmérnökkel, ki megkésztette az épület tervrajzát, költségvetését, melyet átrevidítve meg is bízta az illetőt az építést azonnali megkezdésével. *Ugyhogy, amikor e sorok megjelennek, üdülőházunk Isten kegyelméből már tető alatt is lesz.* Az építési anyagot a folyamatban lévő építkezést a bizottság megvizsgálta, illetve ellenőrizte és úgy találta, hogy minden egészen rendben folyik. *Az építkezés további ellenőrzésével Ryedelmayer igazgatót bízta meg,* ki azt az ügy nagy jelentőségére való tekintettel készségesen vállalta és a legnagyobb lelkiismeretességgel végzi. A vállalati szerződés értelmében, a vállalkozónak az épületet teljesen lakható állapotban 1932. évi június hó 1-én kell átadnia, de ettől az időtől számítva még egy évig tartozik vállalkozó az épület minden hibájáért jóállani, tehát tulajdonképpen a végleges átvétel 1933. évi június 1-én történik meg.

Bizottságnak arra is kiterjedt a figyelme, hogy státusunk tagjai minél előbb gyönyörködhessenek hajlékunkban, megismerjék annak beosztását és ezért felkérte főpénztárosunkat, hogy a terveket legalább 60 példányban másoltassa le, amelyekből lapunk decemberi számához egy-egy példányt csatolva alkalmas lesz mindenkinek egyesületünk ebbeli értékes tevékenységéről közvetlenül meggyőződni.

Minthogy a telek nagyon régi szőlőterület, amelyen már részben gondozatlan, részben elvénült szőlőtőkék és meghatározhatatlan fajtájú korhadoszók fák, amúgy sem hoztak volna termést, még kevésbé jövedelmet, bizottság úgy határozott, hogy ezeket már most kiszedeti, a planirozási munkálatokat az ősz fo-

lyamán elvégzetteti és tavasszal tervszerűen megindítja a terület parkírozását, illetve fásítását. *Pataky Sándor kiséjszállási igazgató; a bizottság elnöke, mindenre kiterjedő figyelemmel készített is egy igen sikerűt parkírozási tervet* és ismerve az ő tudását, nagy gyakorlatai tapasztalatát, nemcsak megnyugvással vehetjük tudomásul, hogy az ügy jó kezében van, de hálás köszönettel is tartozunk neki értékes munkájáért.

Áldozatkész munkánk nem lenne tökéletes, hogy ha az eddigi munkával szerzett fillérekből az üdülőház építésére összegyűlt összegből szereznők be a környezet díszítéséhez szükséges díszfákat, cserjéket és növényeket *s éppen ezért méltónak találunk, hogy minden iskola készletéből arányosan ajánlja fel azt a mennyiséget, amit érzékenyebb veszteség nélkül adhat.*

Tájékozódás végett közöljük az eddigi költségeket: Telekvétel: 1600 P. Átírási illeték: 150 P. Villanyvilágítás bevezetése: 150 P. Az épület felépítése: 6150 P, összesen 8050 P. Amint tudjuk, erre a fedezet a Rádly-alapból megvan, de *nincs fedezet a bútorozatra.* Pedig, ha már az épületünk áll, saját érdekünk, hogy az jövedelmező is legyen *s ezért okvetlenül be kell bútoroznunk. A legszükségesebb és leg-egyszerűbb berendezés számításunk szerint belekerül 2000 pengőbe.* A közgyűlés által hozott határozat értelmében *erre kell befizetnünk minden hónapban az egy pengőket egy évig.* Ez olyan csekély áldozat és havonként olyan kis összeggel terheli meg egyenként a tagokat, hogy mindenki beleegyezhetik abba, hogy a cél érdekében ezt az összeget minden hónap elején a fizetéséből az illetőknek az igazgatók visszatartsák és az erre a célra küldött csekklapon rendeltetési helyre juttassák.

Ezzel az ügygel kapcsolatosan felvetődött az az életrevaló gondolat is, hogy lesznek talán egyesületünknek olyan lelkes tagjai, akik *egy-egy szobaalapítvánnyal szándékoznak megörökíteni emléküket s e célból alkalmat adunk arra, hogy az illető egy-egy szoba befűtőrozásával erre érdemeket szerezzen.* Vagyis ez azt jelenti, hogy *aki az egy tömögbe beszerzett bútorokból egy szoba berendezését kifizeti, az a szoba az ő nevét fogja viselni.*

Üdülőházunk állapotáról és jelenlegi helyzetéről ennyiben kívántunk tájékoztatást adni, a jövő fejleményeit és erre a célra beérkezett pénzbeli adományok nyugtázását minden egyes számunkban közölni fogjuk.

A »Mezőgazdaság« c. havi folyóirat novemberi száma: A fehér somkóró, mint legelő, Őszi nitrogéntrágyázás, A henger tömítő szerepe, A gabonalegyekről, Gyök- és gumóstakarmánynövények téli eltartásáról, A kiscsárdák termelésének átszervezése, Földbirtokaink nagysága, baromfiaink számbeli és faj szerinti megoszlása címekekkel igen értékes közleményeket tartalmaz.

G. Sz. O. E.-nek 1930/31-ik évi pénztári mérlege

12

Rovat	M e g n e v e z é s	B e v é t e l		Rovat	T á r g y	K i a d á s	
		Pengő	fill.			Pengő	fill.
1.	Pénztári maradvány 1929/39. évről	227	39	1.	„Mezőgazdasági Népoktatás“ nyomdai költségére	2018	69
2.	Tagsági díjakból	3063	57	2.	Szerkesztői tiszteletdíjakra	392	74
3.	Lapelőfizetésekből	2253	—	3.	Temetésisegély (Mlinarik és Nagy I. Béla)	800	—
4.	Tanulmányi alap bevétele	2000	—	4.	Közgyűlési, tanulmányi utinaplók ki-egyenlítésére	2000	—
5.	Temetési segély hozzájárulásból	326	—	5.	Választmányi gyűlések költségeire	501	69
6.	Szekszárdi-kör felszámolásából	68	50	6.	Tanügyi kiállítás utiszámláira	28	20
7.	Postatakarékpénztári kamatból	11	56	7.	Tan. Orsz. Szövetségének elnöki rende-letre	30	—
8.	Különféle bevételek	3	64	8.	Túlfizetés visszatérítésére	62	02
				9.	Elnöki ügyvitelre	251	51
				10.	Szerkesztőnek ügyviteli előleg	200	—
				11.	Könyvtárnoki ügyvitelre és beruházásra	66	99
				12.	Főpénztárnoki ügyvitelre és beruházásra	200	14
				13.	Postai kezelésköltség és pénztartalvá-nyok kiváltása	101	57
				14.	Üdülőház építési alaphoz	1300	11
	Bevétel összesen	7953	66		Összes kiadás	7953	66
	Kiadás összesen	7953	66				
	Egyenleg	—	—				

Turkeve, 1931. évi szeptember hó 30.

Schill János s. k.,
egyes. elnök.

P. H.

Vrannay Kálmán s. k.,
főpénztáros.

Pénztárvizsgáló bizottság:

Pataky Sándor s. k.,

Molnár Sándor s. k.,

A pénztárvizsgáló bizottság jelentése alapján, az évi pénztári mérleget az Egyesület 1931. évi október hó 3-án, Szegeden tartott közgyűlésében elfogadta és a pénztárnok részére a felmentvényt megadta.

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

G. Sz. O. E.-nek 1931/32. évi költségelőirányzata

Rovat	B e v é t e l e k	Összeg		Rovat	K i a d á s o k	Összeg	
		Pengő	fill.			Pengő	fill.
1.	Üdülőház építési alap 1930/31. évről	1300	11	1.	Mezőgazdasági Népoktatás nyomdai és más költségei	3000	—
2.	Közgyűlési tanulmányútra	2000	—	2.	Szerkesztői tiszteletdíjakra	200	—
3.	Tagdíjhátralékokból	2000	—	3.	Szerkesztői tiszteletdíj hátralékra	16	66
4.	Előfizetési hátralékokból	120	—	4.	Egyesületilap nyomtatási hátralékára	500	—
5.	Hirdetési díjhátralékokból	400	—	5.	Temetési segélyre	800	—
6.	Temetési segély hátralékokból	474	—	6.	Közgyűlési tanulmányútra	2000	—
7.	1931/32. évi tagdíjakból	2346	—	7.	Választmányi gyűlés költségeire	600	—
8.	Hivatalos lap előfizetési díjakból	1200	—	8.	Elnöki ügyvitelre	300	—
9.	Lapelőfizetési egyéb bevételek	600	—	9.	Szerkesztői ügyvitelre	200	—
10.	Vegyres bevételek	4	89	10.	Könyvtárnok ügyviteli és más kiadásai	100	—
				11.	Főpénztárnok ügyvitelre	100	—
				12.	Pályamunkák jutalmazására	300	—
				13.	Postai kezelés és egyéb kiadás	128	34
	Előirányzott bevétel összesen:	10445	—				
	Levonva az előirányzott kiadást:	8245	—		Előirányzott kiadás:	8245	—
	Esetleg remélhető pénztári maradvány:	2200	—				

Turkeve, 1931. évi június hó 30-án.

Schill János s. k.,
egyes. elnök.

P. H.

Vrannay Kálmán s. k.,
főpénztáros.

Pénztárvizsgáló bizottság a költségvetést felülvizsgálta és elfogadásra ajánlja:

Pataky Sándor s. k.

Molnár Sándor s. k.

1931. évi október hó 3-án Szegeden tartott közgyűlés a költségvetést letárgyalta és elfogadta.

Vagyonomérleg

a G. Sz. O. E.-nek 1930—31.-ik évi vagyoni állapotáról

Rovat	Tétel	M e g n e v e z é s	Egyenként		Összesen	
			Pengő	fill.	Pengő	fill.
I.	1.	Késpénz a főpénztárban			1300	11
II.		Alapítványok:				
	2.	Halász F. szobaalapítvány 4000 P ...	4	48		
	3.	br. Wlassits szobaalapítvány 8000 P ...	225	57		
	4.	gr. Mailáth özv., árvaalap 6000 P ...	213	54		
	5.	Rádli alapítvány 8000 P ...	7197	98	7641	57
III.	6.	Könyv- és gyűjteménytár értéke ...			2050	—
IV.	7.	Tan. Orsz. Szöv. házrészvénye ...			100	—
V.	8.	Tisztségek hivatalának leltári értéke ...			400	—
VI.	9.	Követelések: Tagdíjhátralékokból ...	2380	52		
		Onálló gazd. isk., előf. hátraléka ...	120	—		
		Hirdetési díjak hátraléka ...	500	—		
		Temetési segély hátraléka ...	474	—	3474	52
		Összesen ...			14966	20
VII.	10.	Tartozások: Tagságdíj túlfizetések ...	455	36		
		Szerk. tiszt.-díj 1 havi ...	16	66		
		Lapelőállítás 2 havi ...	500	—	972	02
		Tiszta vagyon 1931. évi június hó 30.:			13994	18
		Levonva az 1930. évvégi vagyont:			12165	98
		Vagyongyarapodás az 1930—31. évben:			1828	20

Turkeve, 1931. június 30.

Schill János s. k.,
egyes. elnök.

P. H.

Vrannay Kálmán s. k.,
főpénztárnok.

A vagyonomérleget megvizsgáltuk és helyesnek találtuk:

Pataky Sándor s. k.

Molnár Sándor s. k.

A mainzi nemzetközi tanügyi kiállítás. Németország Mainzban állandó jellegű nemzetközi tanügyi kiállítást rendez, ahol a magyarországi tanügyi intézeteknek is helyet biztosítottak. A Vk. minisztérium dr. Erődy Kálmán budapesti tanker. királyi főigazgatót bízta meg a kiállítás rendezésének elnökségével, ki a gazdasági iskolák képviselőitől lapunk szerkesztőjét kérte fel. Az ügyvel kapcsolatosan a szerkesztőség felkéri tagjait és egyben az iskolák igazgatóit, hogy erre vonatkozó terveiket, elgondolásukat, lehetőleg azonnal közöljék a szerkesztőséggel. Minthogy az egész Magyarország tanügyi kiállítására mindössze két terem és egy előcsarnok áll rendelkezésre, nagy terület a gazdasági iskolák részére nem jut, éppen azért kis helyen olyan jellegzetes kollekciót kell összeállítanunk, amely iskolatípusunknak minden tekintetben tökéletes tükröt legyen. Tehát ennek megfelelően kérem a bejelentéseket.

Megjelent a

MUSKÁTLI

A magyar lélekből fakadó kézimunka ujság a Magyar Kir. Állami Nőipariskola kiadásában **BUDAPEST, VIII. ker. Rákóczi-tér 4. szám.**

Mutatványszámot kívánatra küld a lap kiadóhivatala.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

770—0/19—1931. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 770—0—19/1931. sz. rendelete. A kis tanulólétszámmal bíró gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskolák működésének szüneteltetése tárgyában.

I.

Valamennyi thj. város és vármegye tek. Közigazgatási Bizottságának.

A gazdasági népoktatáshoz fűződő fontos érdekekre való tekintettel hivatali elődöm által az 1902. évi 66.569. szám alatt kelt rendelettel kiadott Szervezet 2. §-a kimondotta, hogy a polgári községek az ismétlő (továbbképző) tanköteles korú gyermekek részére kötelesek az 1868. évi XXXVIII. t.-c. követelményeinek megfelelő továbbképző (ismétlő) oktatásról gondoskodni. Ennélfogva mindazon községek, melyekben a lakosság túlnyomó része gazdálkodással, földműveléssel, szőlőműveléssel, kertészettel, gyümölcsstermesztéssel vagy erdőgazdasággal foglalkozik és ezek mindkét nembeli továbbképző (ismétlő) tanköteles gyermekeinek száma a negyvenet eléri és akik tényleg állandóan a községben laknak, kötelesek az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 50. §-a alapján gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskolát állítani és fenntartani.

Ugyanczen szervezet 8. §-ában pedig kimondott, hogy állami népiskolák mellett már 20 továbbképző (ismétlő) tanköteles esetén is gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskolát kell a községnek felállítani.

A fentebb említett rendelkezések végrehajtásának eredményeképp, nagy számban létesültek gazdasági irányú továbbképző népiskolák az addig működő általános irányú továbbképző (ismétlő) népiskolák helyett.

Bármennyire fontosnak tartom is a gazdasági ismereteknek minél szélesebb körben való terjesztését, az államháztartás jelenlegi súlyos helyzetére való tekintettel csak igen kis mértékben van módomban teljesíteni az egyes községek (városok) részéről a tanítói óradíjak részbeni fedezésére államsegély engedélyezése iránt hozzám benyújtott kérelmeket. Ez pedig igen sok helyen azt eredményezte, hogy a gazdasági irányú továbbképző népiskolában a gazdasági tárgyakat tanító tanerők, éveken keresztül nem kapták meg őket az 5311/1925. (megjelent a keb. Hivatalos Közlöny 1925. évi 5. számában), illetve a 21.673/1926. (megjelent a keb. Hivatalos Közlöny 1926. évi 8. számában) számú rendeleteimmel megállapított díjazásokat.

Annak elérése érdekében, hogy a tanítói óradíjak részbeni fedezésére a rendelkezésemre álló csekély költségvetési fedezet mérvéhez képest kivételes esetekben módomban legyen az államsegélyre valóban reászoruló községeket (városokat) államsegélyben részesíteni, további intézkedésig elrendelem a következőket:

1. Gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskola a fentebb említett Szervezet rendelkezéseinek megfelelően csakis azon községekben (városokban) szervezendő, vagy tartandó fenn, amely községekben (városokban) a mindkét nembeli továbbképző tankötelesek száma legalább 40. Amely évben pedig a beiskolázott továbbképző tankötelesek száma a negyvenet el nem éri, azon évben a gazdasági irányú továbbképző népiskola működése szüneteltetendő és ezekben a községekben (városokban) abban az évben az általános továbbképző népiskolákban kell gondoskodni a továbbképző tankötelesek oktatásáról.

A gazdasági irányú továbbképző népiskolának ilyen módon való szüneteltetése esetén az iskola gyakorlóterülete és felszerelése oly módon kezelendő, hogy az iskola működésének újból való megkezdése esetén mód legyen azok igénybevételére.

2. A már említett Szervezet 8. §-ának azon rendelkezését, hogy állami elemi népiskolák mellett már 20 továbbképző (ismétlő) tanköteles esetén is kötelesek a község (város) a gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskolát felállítani és fenntartani, további intézkedésig odamódosítom, hogy a községeknek (városoknak) ezen kötelezettsége is csak akkor áll fenn, ha mindkét nembeli továbbképző (ismétlő) tanköteles gyermekek száma a negyvenet eléri. Amely évben tehát a továbbképző tanköteles mindkét nembeli gyermekek száma a negyvenet el nem érné, még állami elemi népiskola működése esetén sem kötelesek a község (város) gazdasági irányú továbbképző népiskolát fenntartani. Ilyen esetben is tehát a továbbképző tanköteles gyermekek oktatásáról általános továbbképző népiskolában kell gondoskodni.

3. Gazdasági irányú továbbképző népiskola működése esetén, ha mindkét nembeli beiskolázott tankötelesek száma csak 40, akkor az iskola osztatlanul tartandó fenn. Nagyobb tanköteles létszámnál pedig az iskola csak akkor tehető teljesen vagy részben osztottá, ha osztályonként legalább 25—30 tanuló biztosítható. Óradíjak csakis az ilyen módon megállapított osztálykeretek betartása mellett illetik meg a tanerőket.

Ezen rendeletem a folyó 1931—32. tanév kezdetével kezdődő hatállyal lép életbe.

Ugyancsak a folyó 1931—32. tanév kezdetével kezdődő hatállyal, további intézkedésig a fenti 2. pontnak megfelelően módosul az 1909. évi 53.000. szám alatt kelt rendelettel kiadott Utasítás 55. §-a, valamint az 1902. évi 44.246. szám alatt kelt rendelettel kiadott Utasítás 68. §-a is.

Erről a tek. Közigazgatási Bizottságot, tudomás és további eljárás végett értesítem, hogy a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtenni szíveskedjék.

II.

Valamennyi főtit. Egyházi főhatóságnak.

Az államháztartás jelenlegi súlyos helyzetére való tekintettel a gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskolák felállításával és fenntartásával kapcsolat-

ban a vármegyék és thj. városok közig. bizottságához a másolatban tisztelettel idezért rendeletemet intéztem.

Van szerencsém tisztelettel arra kérni a Főtiszt. Egyházi Főhatóságot, hogy a bölcs főhatósága alá tartozó gazdasági irányú továbbképző népiskolákra nézve hasonló értelemben intézkedni méltóztassék.

Fogadja Főtiszt. Egyházi Főhatóság kiváló tisztelem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1931. évi október hó 26-án.

Dr. Ernszt Sándor s. k.

H I R E K

Helyreigazítás. Nyomdatechnikai okokból lapunk októberi számába két lényeges sajtóhiba csúszott be, melyet ez alkalommal a következő módon helyesbítettünk: A nyolcadik oldal hatodik bekezdésében *Hül-tay* Alajos helyett *Koltay* Alajos a helyes.

A 15-ik oldalon a titkári jelentés második bekezdésében nem a VII-ik, hanem a VI-ik *fizetési osz-* tály olvasandó.

Háztartási tanfolyam Kiskunfélegyházán. Igen sikerült háztartási tanfolyamzáró vizsgálatot tartott a kiskunfélegyházai önálló gazdasági iskola f. hó 4-én, amelyen úgy a város vezetősége, mint az iskolának számos jótévedője és barátja jelent meg. Azzal a kellemes érzéssel és megelégedéssel távoztak a megjelentek — a jól sikerült ünnepnap késő óráiban, — hogy az iskola tantestülete ezen a téren is elismerésre méltó munkát végzett.

1932. évi gyermeknaptár. Az Országos Állatvédő Egyesület (IX., Ernő-utca 11-13.) szerkesztésében megjelent az 1932. évre szóló Gyermeknaptár. A naptár ára: mindössze 24 fillér. Tekintettel arra, hogy állatvédelmi szempontból olyan hasznos közlemények jelentek meg benne, amelyek tartalmuknál fogva nagymértékben vonatkozásban vannak iskolai munkánk céljával, mint érdemes munkát a tanulókkal való megvétel céljából melegen ajánlom minden iskolának.

Országos Egyesületünk könyvtárát az 1930. 31. évben értékes adományokkal gazdagították Tabódy Ida tanítónőképző intézeti igazgató, K. Molnár Jenő, Németh Béla gazd. isk. igazgatók, Bernecker Béla és a székesfehérvári önálló gazdasági népiskola.

Adományozóknak ezúton is hálás köszönetét fe-

jezi ki az elnökség, annál is inkább, mert adományokkal ügyünk iránti meleg érdeklődésüknek adták tanújelét.

Kiállítás. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete f. évi nemzetközi baromfiképzését december hó 4--8-ig rendezte meg Budapesten az országos tenyésztés- és használatváltásár telepén (X., Pongrác-út). A múltakban iskoláink által elért nagy eredményekre való tekintettel kívánatos lenne, hogy az iskolák minél nagyobb számmal vennének részt ez alkalommal is a kiállításon. Az a kevés befektetett tőke, amelyet a kiállítás és kiállítási díjak emésztenek fel, az eredményben sokszorososan megtérül és ugyanakkor iskoláink munkásságáról is számot adunk. Részletes útmutatót kívánatra küld a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Tanulmányi kirándulás. Folyó évi október hó 7-én a cinkotai állami tanítónőképző intézet IV. és V. évfolyama, tanáraik vezetésével meglátogatta a szatymazi önálló gazdasági iskolát, ahol mintatanítósokat hallgattak meg és tanulmányozták az iskola bel-életét, valamint berendezését. Kirándulók ebédje az intézet háztartási iskolájában készült, költségeit Virágh Vince szatymazi plébános fedezte, ki ezzel is tanújelét adta annak, hogy az ifjúság nevelési munkájával szemben nagy megbecsüléssel és szeretettel viseltetik. Ugyancsak nevezett intézethez október hó 15-én a szegedi polgári iskolai tanárképző gyakorlóiskolájának növendékei, tanári kara és több polgári iskolai tanárjelölt tett tanulmányi kirándulást. Kirándulók az intézet berendezése fölött teljes megelégedésüket fejezték ki.

SZERKESZTŐI TANÁCSADÓ

F. Gy. Békés. Minthogy cikkedet nem küldted be, a novemberi számból kimaradt. Decemberi számban való közlésre okvetlen várom.

Zoller: »A modern szalmakaptár« c. mű szerzőjét felkérem, szíveskedjék könyvéből — eladás végett — újabb készletet küldeni, mert az érdeklődőket nem tudom kielégíteni.

Zoller: »A modern szalmakaptár« c. munka megrendelőit türelemre kérem, amint az újabb készlet megjön, a kért példányokat azonnal küldöm.

K. M. J. Jelzett munkáidat az átvett szerkesztési iratok között nem találom, emiatt azokból nem is közölhettem semmit.

S. P. Komárom. A kért gyümölcsfajok a

berettyóújfalui önálló gazdasági iskola kertészetében megvannak, rendelését a fajták megjelölésével közvetlenül oda adja fel.

N. J. Pilis. Leghorn-kakasokért írjon a szeghalmi önálló gazdasági iskola igazgatójához.

Több továbbképző iskolának. Az önálló gazdasági iskolák országos szakfelügyelősége Szeged, Boldogasszony sugárút 57. sz. alatt van. Hogy a vezető szakfelügyelő mikor fogad, legjobb lesz, azt közvetlenül a szakfelügyelőségtől megkérdezni.

K. S. Budapest. Gyapottermeléssel eredményesen a makói önálló gazdasági iskola foglalkozott. Valószínűleg magot is tud küldeni és azzal együtt termelési utasítást is ad.